

Krzysztof Kamil Baczyński

Krzysztof Kamil Baczyński herbu Sas, ps. *Jan Bugaj, Emil, Jan Krzyski, Krzysztof, Piotr Smugosz, Krzysztof Zieliński, Krzyś* (ur. 22 stycznia 1921 w Warszawie, zm. 4 sierpnia 1944 tamże) – polski poeta czasu wojny, podchorąży Armii Krajowej, podharcemistrz Szarych Szeregów, jeden z przedstawicieli *pokolenia Kolumbów*, w czasie okupacji związany z pismem „Płomienie” oraz miesięcznikiem „Droga”. Zginął w czasie powstania warszawskiego jako żołnierz batalionu „Parasol” Armii Krajowej.

Życiorys

Dzieciństwo i edukacja

Był synem Stanisława Baczyńskiego, działacza Polskiej Partii Socjalistycznej, żołnierza Legionów Polskich.

Od 1931 r. uczył się w Państwowym Gimnazjum im. Stefana Batorego, a następnie w tej samej szkole w 1937 r. rozpoczął naukę w nowo utworzonym dwuletnim liceum ogólnokształcącym, w klasie o profilu humanistycznym.

W latach 1934–1935 był harcerzem działającej przy szkole 23 Warszawskiej Drużyny Harcerskiej „Pomarańczarnia”.

W czerwcu 1939 otrzymał świadectwo dojrzałości.

Wybuch wojny uniemożliwił mu podjęcie studiów w Akademii Sztuk Pięknych. Po utworzeniu w 1940 getta w Warszawie pozostał z matką po aryjskiej stronie, ryzykując, w razie wykrycia żydowskiego pochodzenia, rozstrzelanie na miejscu. 3 czerwca 1942 r. wziął ślub z Barbarą Drapczyńską. Od jesieni 1942 r. do lata 1943 r. studiował polonistykę na tajnym Uniwersytecie Warszawskim. Porzucił studia polonistyczne, aby poświęcić się konspiracji i poezji.

Uczestniczył w wielu akcjach konspiracyjnych. W lipca 1944 r. przeszedł do harcerskiego batalionu „Parasol” na stanowisko zastępcy dowódcy III plutonu 3. kompanii. W „Parasolu” przyjął pseudonim „Krzyś”.

Uczestniczył w Powstaniu Warszawskim. Poległ na posterunku w pałacu Blanka 4 sierpnia 1944 r. w godzinach popołudniowych (ok. 16), śmiertelnie raniony przez strzelca wyborowego ulokowanego prawdopodobnie w gmachu Teatru Wielkiego. Pochowany pierwotnie na tyłach pałacu. Po wojnie ciało przeniesiono na Cmentarz Wojskowy na Powązkach (kwatery A22–2–25).

W powstaniu warszawskim, 1 września 1944, zginęła także żona Baczyńskiego – Barbara Drapczyńska.

W okresie okupacji niemieckiej ogłosił 4 tomiki poezji: *Zamknięty echem* (lato 1940), *Dwie miłości* (jesień 1940), *Wiersze wybrane* (maj 1942), *Arkusze poetycki Nr 1* (1944) i składkę *Śpiew z pożogi* (1944) oraz wiele utworów w prasie konspiracyjnej. Jego wiersze pojawiły się także w antologiach poezji wydawanych konspiracyjnie: w *Pieśni niepodległej* (1942) i *Słowie prawdziwym* (1942).

Uznany powszechnie za jednego z najwybitniejszych poetów czasów okupacji. Jerzy Andrzejewski, jego przyjaciel, zadedykował mu tom opowiadań „Noc”. Na wieść o wstąpieniu Baczyńskiego do oddziału dywersyjnego Stanisław Pigoń powiedział Kazimierzowi Wyce: *Cóż, należymy do narodu, którego losem jest strzelać do wroga brylantami.*

Zachowały się wszystkie jego dzieła: ponad 500 wierszy, kilkanaście poematów i około 20 opowiadań. Najbardziej znane wiersze Baczyńskiego to: *Elegia o... [chłopcu polskim]*, *Mazowsze*, *Historia*, *Spojrzenie*, *Pragnienia*, *Ten czas*, *Pokolenie*, *Biała magia*, *Gdy broń dymiąca z dłoni wyjmę...*, *Polacy*.

Odznaczony pośmiertnie Krzyż Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski *za wybitne zasługi dla niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej, za osiągnięcia w działalności na rzecz rozwoju polskiej kultury*), Medalem za Warszawę 1939–1945 r. i Krzyżem Armii Krajowej.